

Vlinderverslag 2022

Dit is het vijfde jaar van de herhaling van ons vlinderproject 2002-2006. We willen graag weten hoe het gaat met de vlinders in ons werkgebied. Over het algemeen gaat de vlinderstand in Nederland achteruit.

Het onderzoek verliep van januari t/m december. In deze periode zijn 19 dagvlindersoorten in onze regio onderzocht en geregistreerd.

Dit jaar zijn meldingen van dag- en nachtvlinders via e-mail en post aan ons doorgegeven.

Dankwoord

De waarnemers worden bijzonder bedankt voor hun medewerking, want dank zij hun hulp hebben we dit verslag kunnen maken. Er zijn van alle 19 dagvlinders 10.931 vlinders geteld. Alle vlinders bij elkaar kwamen we op 10.942 vlinders.

Kaarten en formulieren

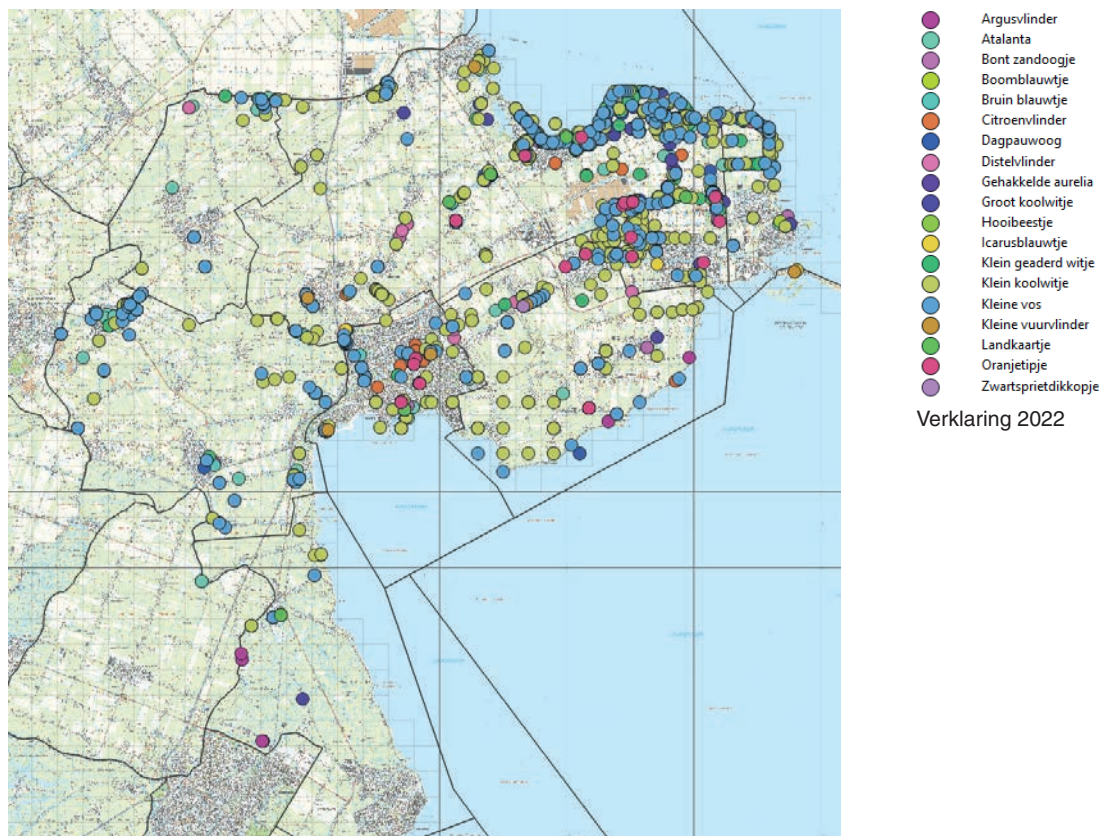
Door de leden van de vlinderwerkgroep zijn de kaarten en formulieren (pagina 9 en 10) in ons werkgebied gedistribueerd, veelal via bibliotheken en tuincentra. Op Internet zijn de waarnemingsformulieren in diverse vormen op te halen. Kijk bij hoorn.knnv.nl onder Projecten -> Dagvlinders.

Telgegevens van de dagvlindersoorten

Op deze en volgende pagina's is het resultaat van dagvlindersoorten in 2022 met behulp van tabellen en kaartjes weergegeven.

soort	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	aantal
Argusvlinder					24	2	7	30	18	2			83
Atalanta		1	18	7	128	592	520	408	181	52	6		1.913
Bont zandoogje		1	6	127	84	38	279	158	217	7			917
Boomblauwtje			6	104	61	7	124	101	6				409
Bruin blauwtje					1	2	3	17	19	1			43
Citroenvlinder		1	55	73	34	11	15	13	5	2			209
Dagpauwoog	2		35	103	16	10	208	35	38	1			448
Distelvlinder					37	62	46	52	17				214
Gehakelde aurelia			18	8	5	19	64	25	5	1			145
Groot koolwitje			2	37	76	96	195	281	195	22			904
Hooibeestje								6					6
Icarusblauwtje					13	4	62	48	26	1			154
Klein geaderd witje			6	106	168	78	84	133	26	5			606
Klein koolwitje			27	282	272	178	400	1.232	666	308			3.365
Kleine vos		2	191	41	132	411	409	212	38	3	2		1.441
Kleine vuurvlinder							1	4		1			6
Landkaartje					8	2	6	12					28
Oranjetipje				18	19	1							38
Zwartspriddikkopje							2						2
totaal	2	5	364	906	1.078	1.513	2.425	2.767	1.457	406	8		10.931

In de bovenstaande tabel staan de waarnemingen van de 19 dagvlindersoorten in 2022 per maand weergegeven. Hieronder zijn de 19 dagvlindersoorten op een kaartje weergegeven.

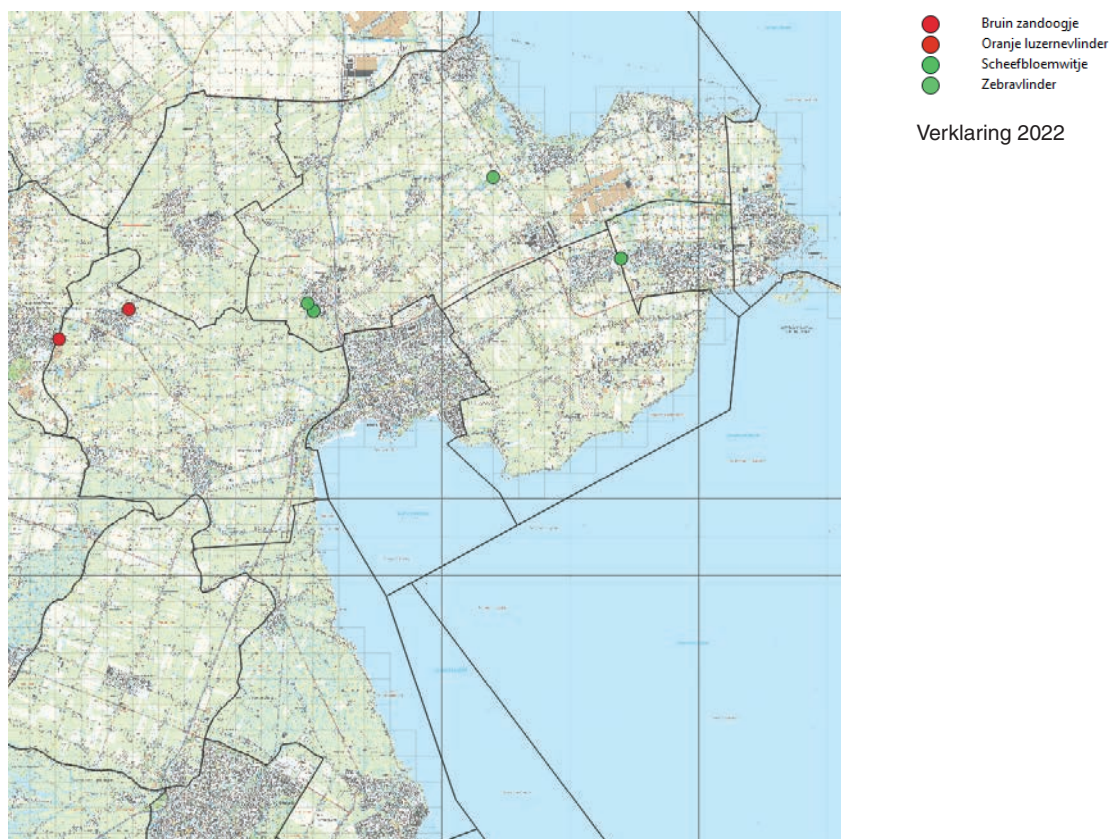
19 dagvlindersoorten 2022

Overige soorten

Naast de welbekende 19 dagvlinders zijn er 4 andere soorten waargenomen.

soort	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	aantal
Bruin zandooigje						1	2						3
Oranje luzernevlinder								1					1
Scheefbloemwitje						2	1	3					6
Zebravlinder							1						1
totaal						3	4	4					11

Hieronder staan de overige soorten op een kaartje aangegeven.

Overige dagvlindersoorten 2022

KNNV afdeling Hoorn/West-Friesland

In de onderstaande tabel staat de eerste en de laatste datum waarop de vlinders zijn waargenomen. Daarnaast staat de datum waarop de meeste vlinders van een soort zijn gezien en het aantal op die dag.

soort	eerste	laatste	max dag aantal	max dag
Argusvlinder	15-05-2022	04-10-2022	16	22-05-2022
Atalanta	27-02-2022	14-11-2022	84	22-06-2022
Bont zandoogje	23-02-2022	30-10-2022	49	02-09-2022
Boomblauwtje	23-03-2022	29-09-2022	15	18-04-2022
Bruin blauwtje	28-05-2022	04-10-2022	9	10-09-2022
Bruin zandoogje	16-07-2022	23-07-2022	2	23-07-2022
Citroenvlinder	23-02-2022	09-10-2022	20	14-04-2022
Dagpauwoog	13-01-2022	27-10-2022	34	17-04-2022
Distelvlinder	17-05-2022	30-09-2022	12	22-05-2022
Gehakelde aurelia	06-03-2022	28-10-2022	18	20-07-2022
Groot koolwitje	27-03-2022	31-10-2022	38	25-08-2022
Hooibeestje	09-08-2022	22-08-2022	5	09-08-2022
Icarusblauwtje	14-05-2022	18-10-2022	14	20-07-2022
Klein geaderd witje	19-03-2022	18-12-2022	31	04-08-2022
Klein koolwitje	08-03-2022	31-10-2022	159	22-08-2022
Kleine vos	23-02-2022	03-11-2022	48	11-06-2022
Kleine vuurvlinder	18-07-2022	28-08-2022	1	18-07-2022
Landkaartje	12-05-2022	04-08-2022	4	18-05-2022
Oranje luzernevlinder	07-08-2022	07-08-2022	1	07-08-2022
Oranjetipje	11-04-2022	03-06-2022	10	18-05-2022
Scheefbloemwitje	07-06-2022	06-08-2022	1	07-06-2022
Zwartsprietdikkopje	18-07-2022	18-07-2022	2	18-07-2022

Verschillen

Welke vlinders vertonen een achteruitgang? In de tabel hieronder zijn de verschillen in aantallen tussen 2021 en 2022 weergegeven.

soort	aantal 2018	aantal 2019	aantal 2020	aantal 2021	aantal 2022	verschil ten opzicht van 2021
Argusvlinder	395	166	140	63	83	20
Atalanta	1.160	5.882	2.208	5.421	1.913	-3.508
Bont zandoogje	1.237	694	785	615	917	302
Boomblauwtje	353	352	271	93	409	316
Bruin blauwtje	143	68	35	8	43	35
Citroenvlinder	198	259	233	219	209	-10
Dagpauwoog	914	479	893	1.027	448	-579
Distelvlinder	286	6.412	46	264	214	-50
Gehakelde aurelia	285	301	117	147	145	-2
Groot koolwitje	3.020	1.354	1.627	955	904	-51
Hooibeestje	230	17	5	30	6	-24
Icarusblauwtje	243	248	237	26	154	128
Klein geaderd witje	406	368	699	707	606	-101
Klein koolwitje	7.660	5.083	4.853	3.134	3.365	231
Kleine vos	872	1.964	1.719	5.346	1.441	-3.905
Kleine vuurvlinder	73	14	7	5	6	1
Landkaartje	244	46	13	11	28	17
Oranjetipje	20	70	71	48	38	-10
Zwartsprietdikkopje	3	17	24	2	2	0
	17.742	23.794	13.983	18.121	10.931	-7.190

Hieronder en op de volgende drie pagina's zijn de verschillen van de 19 soorten soorten per jaar en maand weergegeven.

	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	aantal
Argusvlinder													
2018					58	9	147	134	31	16			395
2019					72	21	47	24	1	1			166
2020				2	21	8	13	70	16	10			140
2021					5	19	6	32	1				63
2022					24	2	7	30	18	2			83

	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	aantal
Atalanta													
2018				6	32	165	387	355	129	85	1		1.160
2019		1	4	10	23	386	1.542	3.652	193	68	3		5.882
2020			3	28	80	249	620	923	237	67	1		2.208
2021		3	1		227	538	1.061	3.044	503	44			5.421
2022		1	18	7	128	592	520	408	181	52	6		1.913

	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	aantal
Bont zandoojie													
2018				45	107	178	400	157	328	22			1.237
2019				126	48	41	180	181	116	2			694
2020				66	77	15	152	175	278	22			785
2021				7	26	72	87	323	86	13	1		615
2022		1	6	127	84	38	279	158	217	7			917

	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	aantal
Boomblauwtje													
2018				39	48	63	154	44	5				353
2019			4	92	20	14	124	74	24				352
2020				91	32	6	78	49	10	5			271
2021				7	9	5	16	47	9				93
2022			6	104	61	7	124	101	6				409

	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	aantal
Bruin blauwtje													
2018						1	124	13	5				143
2019					10	1	24	28	5				68
2020					2		7	20	6				35
2021							1	7					8
2022					1	2	3	17	19	1			43

	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	aantal
Bruin blauwtje													
2018						1	124	13	5				143
2019					10	1	24	28	5				68
2020					2		7	20	6				35
2021							1	7					8
2022					1	2	3	17	19	1			43

KNNV afdeling Hoorn/West-Friesland

	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	aantal
Dagpauwoog													
2018			1	37	18	182	448	114	95	19			914
2019		1	29	104	18	5	236	55	19	12			479
2020			4	99	11	9	206	89	446	29			893
2021	1	2	37	52	41	269	150	397	30	47	1		1.027
2022	2		35	103	16	10	208	35	38	1			448

	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	aantal
Distelvlinder													
2018					4	50	178	44	5	5			286
2019					2	948	1.921	3.446	91	4			6.412
2020				1	1	6	2	34	2				46
2021					26	25	54	151	6	2			264
2022					37	62	46	52	17				214

	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	aantal
Gehakelde aurelia													
2018				17	6	60	71	74	35	21	1		285
2019		4	7	24	4	37	84	115	25	1			301
2020			1	22		8	36	19	29	1	1		117
2021			4	11	5	7	51	31	35	3			147
2022			18	8	5	19	64	25	5	1			145

	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	aantal
Groot koolwitje													
2018				32	160	346	1.176	875	389	41	1		3.020
2019			1	119	163	108	318	483	155	7			1.354
2020				86	124	155	309	537	371	44	1		1.627
2021				6	58	93	192	281	308	17			955
2022			2	37	76	96	195	281	195	22			904

	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	aantal
Hooibeestje													
2018						224	1	5					230
2019						12		5					17
2020							1	2	2				5
2021					27	1		2					30
2022								6					6

	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	aantal
Icarusblauwtje													
2018				1	17	5	114	60	44	2			243
2019					11	44	66	123	2	2			248
2020					20	6	68	99	44				237
2021					11	5	1	8	1				26
2022					13	4	62	48	26	1			154

KNNV afdeling Hoorn/West-Friesland

	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	aantal
Klein geaderd witje													
2018				50	121	148	24	58	4	1			406
2019			1	30	54	24	57	184	18				368
2020				183	68	41	140	144	121	2			699
2021			4	24	118	31	171	188	171				707
2022			6	106	168	78	84	133	26	5			606

	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	aantal
Klein koolwitje													
2018				146	485	1.183	1.360	3.166	921	399			7.660
2019		3	26	364	287	183	737	2.669	769	45			5.083
2020		1	1	250	509	325	398	1.924	1.150	294	1		4.853
2021	2		15	89	255	171	964	718	840	80			3.134
2022			27	282	272	178	400	1.232	666	308			3.365

	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	aantal
Kleine vos													
2018			10	27	10	158	250	336	66	15			872
2019		17	24	36	2	115	442	1.164	126	37	1		1.964
2020			17	50	53	126	185	936	303	48	1		1.719
2021	2	7	62	39	24	257	319	3.805	752	78		1	5.346
2022		2	191	41	132	411	409	212	38	3	2		1.441

	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	aantal
Kleine vuurvliinder													
2018					1	1	1	37	30	3			73
2019								12	2				14
2020					1		1	2	3				7
2021							2	2	1				5
2022							1	4		1			6

	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	aantal
Landkaartje													
2018				2	22	19	105	53	42		1		244
2019				11	7	1	24	3					46
2020					5		7		1				13
2021					5		3	3					11
2022					8	2	6	12					28

	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	aantal
Oranjetipje													
2018				2	18								20
2019				53	17								70
2020				53	18								71
2021				5	39	4							48
2022				18	19	1							38

KNNV afdeling Hoorn/West-Friesland

Zwartsrietdikkopje	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	aantal
2018							2	1					3
2019							2	15					17
2020						4	8	12					24
2021							1	1					2
2022							2						2

Opvallende zaken

In totaal zijn er 7.190 minder vlinders doorgegeven dan in 2021. De **ARGUSVLINDER** blijft stabiel (+20), de **ATALANTA** gaat weer achteruit (-3.508), het **BONTE ZANDOOGJE** is weer meer gezien (+302), ook het **BOOMBLAUWTJE** is weer vaker gezien (+316), er zijn meer waarnemingen van het **BRUIN BLAUWTJE** (+35), de **CITROENVLINDER** is weer wat achteruit gegaan (-10), de **DAGPAUWOOG** is weer veel minder gezien (-579), ook de **DISTELVLINDER** is weer minder gezien (-50), de **GEHAKKELDE AURELIA** blijft stabiel (-2), het **GROTE KOOLWITJE** doet het nog steeds slecht (-51), het aantal **HOOIBEESTJES** neemt weer af (-24), het **ICARUSBLAUWTJE** deed het beter (+128), het **KLEIN GEADERD WITJE** nam af (-101), het **KLEINE KOOLWITJE** krabbelde weer wat op (+231), de **KLEINE vos** deed het heel slecht (-3.905), het aantal **KLEINE VUURVLINDERS** is nog steeds erg laag (+1), het **LANDKAARTJE** krabbelde iets op (+17), het **ORANJETIPJE** is weer minder gezien (-10) en het **ZWARTSPRIETDIKKOPJE** is niet veranderd (0).

Vlinderkaart

Op deze en de volgende pagina staan de Vlinderkaart en het Formulier afgebeeld.

Argusvlinder (*Lasioommata megera*)

Deze soort vliegt laag bij de grond over bloemrijke graslanden en bermen, waar het vrouwtje op zoek is naar een geschikt plekje om haar eieren af te zetten. Vanaf kale plekken op de grond bewaken de mannetjes een territorium.

Boomblauwtje (*Celastrina argiolus*)

Op het eerste gezicht makkelijk te verwarren met het Icarusblauwtje. Maar het Boomblauwtje komt het meest in tuinen voor en vliegt van april tot september. Op de onderkant van de vleugels bevinden zich enkele zwarte stipjes. Het vrouwtje heeft meer zwart op de blauwe vleugel.

Icarusblauwtje (*Polyommatus icarus*)

Komt voor in bloemrijke graslanden en braakliggende terreinen. Het mannetje is intens blauw en heeft een dun zwart randje langs de vleugelrand. Het vrouwtje, dat bruinblauw is, vertoont aan de onderzijde eenzelfde tekening als het mannetje: bruine-oranje vlekjes langs de randen, terwijl over de hele oppervlakte zwarte stipjes met een wit randje waarneembaar zijn.

Bruin blauwtje (*Arctia agestis*)

Het Bruin blauwtje kan verward worden met het vrouwtje Icarusblauwtje. Je kunt ze samen aantreffen in één en hetzelfde leefgebied namelijk kruidenrijk grasland. De vlinder is weinig mobiel. Het is de kleinste vlinder van de blauwtjes. Er is geen blauwe gloed op de bovenvleugels. De buitenste franjeachtige rand is wit geblokt.

Bont zandoogje (*Pararge aegeria*)

Bovenzijde van de vleugels is donkerbruin met licht gele vlekken. Op de voorvleugel zit een oog. Op de achtervleugel zijn drie: of vier oogvlekken met een witte kern. Zij leven in een open vochtig bosrijk gebied en zonnen graag op of naast het pad. De mannetjes zijn herkenbaar aan hun territoriaal gedrag.

Groot koolwitje (*Pieris brassicae*), **Klein koolwitje** (*Pieris rapae*) en **Klein geaderd witje** (*Pieris napi*)

Veel voorkomende vlinders in tuinen, bermen en koolvelden. Er zijn slechts kleine verschillen tussen deze drie soorten. Wanneer het Klein geaderd witje uitrust, dan zie je duidelijke grijsgroene aders over de dichtgeklapte vleugel. Het Groot koolwitje heeft een duidelijker brede zwarte vlek dan het Klein koolwitje. Het Klein koolwitje komt hier het meeste voor.

Oranjetipje (*Anthocharis cardamines*)

Het mannetje is herkenbaar aan de grote oranje vlek op de voorvleugel. Het Oranjetipje komt niet veel voor in West-Friesland omdat zijn favoriete landschap hier ontbreekt. Maar soms ziet men onverwachts een Oranjetipje in de tuin op Look-zonder-look of snoepend van de Pinksterbloem langs de slootkant. Vliegtijd: april en mei.

Hooibeestje (*Coenonympha pamphilus*)

Op ruige grasveldjes of op braakliggende terreintjes kun je deze kleine geelbruine vlinder tegenkomen. Soms rust hij uit op een grasstengel met dichtgeklapte vleugeltjes. Dan is nog wel het "oogje" zichtbaar op de onderkant van de voorvleugel.

Dagpauwoog (*Inachis io*), **Kleine vos** (*Aglais urticae*) en **Atalanta** (*Vanessa atalanta*)

Drie vlinders die je makkelijk kunt herkennen. Ze rusten graag met open vleugels op een windstille plek in het zonnetje. Alle drie leggen hun eitjes alleen op brandnetelbladeren. Komen voor in tuinen en parken. In opeenvolgende jaren kan hun aantal sterk wisselen.

Landkaartje (*Araschnia levana*)

De voorjaarsgeneratie van het Landkaartje heeft een oranjebruine bovenzijde met zwarte vlekken. De zomergeneratie is veel donkerder. De witte vlekken vormen een soort band over de beide vleugels. Het patroon aan de onderzijde lijkt net op een landkaart. Hij houdt van een beschutte plek en fladdert daarom in de buurt van struiken en bomen. De rups leeft op Brandnetel.

Zwartspriddikkopje (*Thymelicus lineola*)

Een klein vlindertje met een plomp lijfje, dat in juli en augustus veel voorkomt in graslanden. In rust heeft het de voorvleugels samengeklapt en heeft daardoor een apart model.

Distelvlinder (*Vanessa cardui*)

Een grote vaal-oranje vlinder met zwart-witte vleugelpunten. Deze soort vind je veel bij allerlei soorten distels, waar ze nectar snoepen. Het is een bekende trekvlinder die in sommige jaren massaal aanwezig is.

Kleine vuurvlinder (*Lycaena phlaeas*)

Slaat graag zijn vleugeltjes uit op schrale plekken zoals wegbermen, waar hij onrustig heen en weer vliegt. Mannetjes verdedigen hun eigen plek vooral als hier Schapen- of Veldzuring staat. Een diepe oranje kleur heeft hem de naam vuurvlinder bezorgd. Vliegtijd: mei tot in oktober.

Gehakelde aurelia (*Polygonia c-album*)

Deze herken je heel goed aan zijn gekartelde vleugelrand. Het lijkt net of er allemaal hapjes uit zijn genomen. Een witte C zie je aan de onderkant van de vleugel. Hij fladdert nogal onrustig voor je uit en houdt van lekker beschutte zonnige plekken, zoals een bosrand. Het is een van de eerste vlinders in het voorjaar en hij vliegt tot eind oktober.

Citroenvlinder (*Gonepteryx rhamni*)

Deze vlinder valt op door zijn vorm en felle groengele kleur. Net zoals de Distelvlinder is het een goede vlieger en legt behoorlijke afstanden af. Aan zijn stevige vleugelslag kun je hem herkennen. Het is de eerste vlinder die in het voorjaar ontwaakt uit zijn winterslaap. Het afzetten van eitjes gebeurt vooral op Vuilboom (Sporkehout).

Informatie over dit project is ook te vinden op onze website.

Deze vlinderkaart wordt je aangeboden door:

Prins Bernhard Cultuurfonds Noord-Holland

Postbus 123, 2000 MD Haarlem

E: noordholland@cultuurfonds.nl, T: (023) 514 46 67

Stichting Fondsen KNNV

Postbus 310, 3700 AH Zeist

E: secretaris@fondsen.knnv.nl

KNNV afdeling Hoorn/West-Friesland

Yellowlaan 24, 1695 HV Blokker

E: secretaris@hoorn.knnv.nl, T: (0229) 24 95 46, W: www.knnv.nl/hoorn

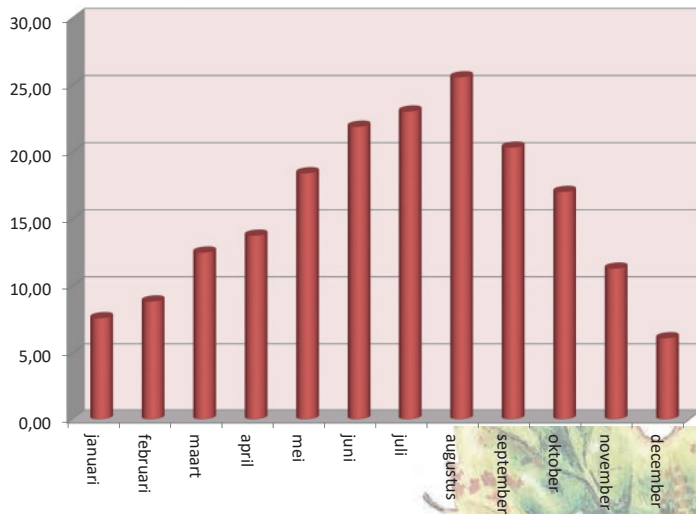
Met dank aan de Vlinderstichting voor het beschikbaar stellen van de afbeeldingen.

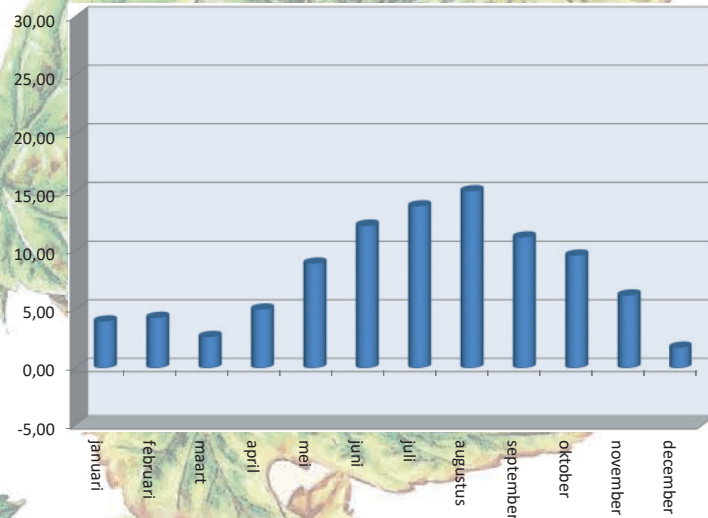

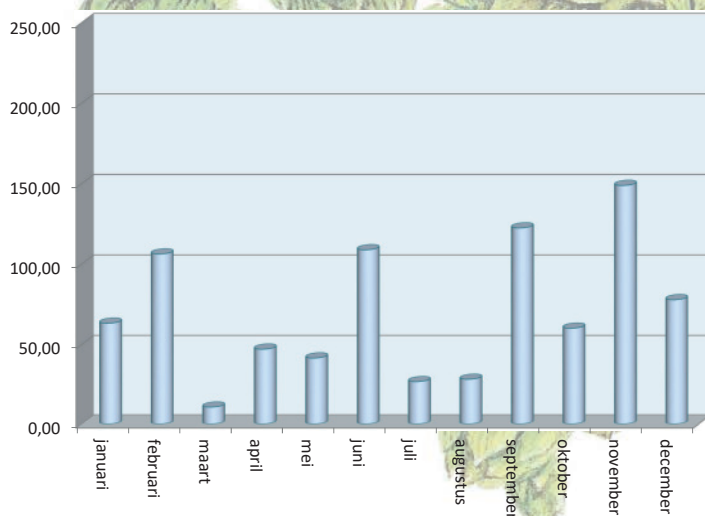
Gemiddeld hoogste maand temperatuur

Gemiddeld laagste maand temperatuur

Neerslag per maand

Insectenwerkgroep
10 maart 2023
2023-042HNI/02VER